

Justícia Social

15 cts.

SEMANARI SOCIALISTA

TREBALLADORS DE TOTS
ELS POBLES, UNIU-VOS!
KARL MARX

Redacció: Pl. 11. - BARCELONA

La lliçó de la guerra

Deu anys fa que fou declarada la guerra. Aquesta guerra que costà en quatre anys 10.679.000 morts. Un cementiri de 100 kms. quadrats. Aquesta guerra que ens ha deixat 350 mil mutilats incapaços de tot treball i deu vegades més d'homes que amb l'ajuda de filferros i fustetes, com minots automàtics, poden encara fer un simulacre de tasca.

La guerra fou el fracàs de tot. Del cristianisme incapaç de deturar el carnatge després de vint segles de dominació. De la democràcia impotent per a establir els Drets de l'Home després d'un segle de predicar. Del pacifisme burgès i del científisme internacional fracassat en llur solidarisme retòric. Però, sobretot, a nosaltres ens interessa el que fou el fracàs del socialisme i de l'internacionalisme obrer.

Per què fracassà el socialisme? Per què a l'hora de complir les seves promeses, la doctrina fallà i aquells que per damunt de les fronteres deien haver creat una pàtria ideal, que tenia fonament en un anhel de justícia i en un esperit de classe, s'enrolen a la pàtria burgesa i marxen els uns contra els altres?

Avui jo llegia una antologia, vergonyós recordatori, del que escrigueren els homes directors del socialisme quan la declaració de guerra. El que digueren llavors comités, periòdics oficials, homes de la més alta representació, és més que una vergonya, és una infàmia, és una traïció. Una traïció a un alt pensar, una traïció a aquella pàtria que elatja non-nata encara.

Tot s'enduerca; mig segle forç, cinquanta anys d'elaborar amb tots els sofriments, amb totes les engúnyies, alletant amb sang el nin que havia de néixer, conreant amb totes les dolors i fatigues aquella terra de promissió, i tot cau quan toca el clarí guerrer. Semblaven ombres; el primer incendi de l'invasió amb les seves llums vermelles va espardir-los. Ombres, el que havia costat tans sufriments als homes?; ombres el que havia estat pastat amb llàgrimes i carn de martir?; ombres, el que guardava la seva fe i era la seva esperança?

En la nostra retòrica periòdica i mitinesca, entre els llocs comuns, els tòpics emprats per oradors i escriptors com a fórmules fàcils i còmodes, en aquest llenguatge especial, aquest caló, que tot estament, tot partit, com tota barricada i fins tota família va elaborant per al seu ús particular—vosaltres també, predicadors d'un llenguatge universal—la nostra gent parla tot sovint de fer consciència, de marxar pel món ample coneixement de tots els seus actes, en un constant reflexionar de llur obra. Error. El que tenim que fer és inconsciència; el que ens mata fou la inconsciència. Fou l'instint guerrer que dormia dintre dels homes com llevat dels segles, que dormia i es desvetllà fins dins del cor i l'esperit dels més conscients, dels més capacitats. L'instint ferotge brinca dintre de l'ànima dels homes que creïen haver-lo aniquilat i revoltant totes les entranyes, comprimint-les dolorosament en un vòmit violent eixí a la superfície enpastifant-ho tot, emmetzinant-ho tot, empudegant-ho tot.

Que les multituds ignorants, que les multituds plebeies sentimentals, patològicament sentimentals, carrinclones amb el seu sentimentalisme morbós arrastraren els capítosts cap a la guerra? Això no és una excusa. Democràcia no vol dir govern de l'ignorant; democràcia no és donar raó a les multituds pel sol fet d'ésser multituds; democràcia és educació del poble, i educació és una resistència a tots els mals instints i la seva transformació en virtuts fecun-

des. L'instint guerrer, l'anhel èpic del populatge en aquella hora de follia devia ésser aprofitat pels directors del socialisme per a transformar la guerra de nacions en guerra civil, en l'hora ideal dels pobles i de les classes irredemptes que demanen el seu lloc lliure en el món dels homes.

Cal pensar-hi, cal reflexionar-ho molt, en el que va passar fa deu anys. La guerra torna; va venint altra volta cap a nosaltres. Les despeses militars de 1922 comparades a 1913 han augmentat en un 181 per cent a Anglaterra, en 174 per cent a Amèrica del Nord, en 29 per cent al Japó; pobles joves com Polònia dediquen a armaments un 75 per cent del seu pressupost. La guerra ve novament; la cavalcada negra dels herois imperialistes infla l'horitzó de focúries. La guerra torna i cal educar a les multituds contra la guerra; però cal educar els educadors de les nostres multituds contra la guerra. Cal ensenyar el poble obrer que a la cavalcada negra oposi la cavalcada roja, que als herois sedents de carnatge i de botí oposi els seus herois sedents de justícia i de llibertat.

Cal cada jorn enfonsar un tros de consciència perquè passi cap a la inconsciència; que es transformi en instint. Cal atapar-nos d'inconsciència revolucionària, cal omplir els nostres instints tots de sentit revolucionari. Que quan el capitalisme torni a enrolar els pobles per a les guerres, els obrers facin la seva guerra. Per aquella Pàtria que elatja non-nata encara...

Cot de Reddís

Carnet d'un heterodoxe

Mireu-lo

— Té l'audàcia esgarrifosa ment suïcida del feble; l'apломada brutalitat de la sòlida; la ignorància; la llengua atrevida, de tot home incapaç de defendre una paraula dels seus llavis. És rastrer, tortuós, agut, lliscador, cruel, llest, — monstruosament comprimit tot això, en un posat de malmirrosa donzella encisera. És ambició i elafert d'innombrables vanitats. Aquesta gran cosa, és, — com altrament? — catòlic. Passa entre els forts, subtil com aire per esclatxa. Com veritable obra mestre d'hipocresia, ni a la seva pròpia ànima confessa les intencions. Estudia lleis, convençut d'imposar la seva el dia que mani. Potser escriu. Però, manca de tota mena de consideracions pel que no pot afavorir-lo. Instants hi ha, que sembla un simpàtic col·legial.

— No parlis més; aquest és un bell jove de les magnífiques dretes actuals.

BRAND

En realitat, jo posaria com a únic precepte a tot home civilitzat el fer realment feliç durant sa vida quan menys a un ésser; de la mateixa manera que hauria imposat per llei a tot terrassà plantar durant sa vida un arbre, si més no, en vista de la progressiva desaparició de boscos a Rússia.

DOSTOIEVSKY

CRONICA HEBDOMADARIA

Política internacional

La Conferència de Londres

Quan aquesta crònica veurà la llum, és possible que la Conferència de Londres hagi donat per acabades les seves tasques. El lector ja sap que ens referim a la Conferència convocada per a decidir l'aplicació del plan dels experts relatiu a la manera de fer efectives les reparacions alemanyes.

Fem aquesta salvetat perquè l'altra Conferència de Londres, la qual va començar fa més de quatre mesos amb els delegats de la Federació de Repúbliques Soviètiques porta tots els aires de trobar-se també a l'agonia. Només que els resultats d'aquesta Conferència no sembla que siguin visibles per enlloc. Ben segur que els representants soviètics han de seguir instruccions d'un radicalisme molt distint al de les instruccions que seguien quan varen pactar amb Mussolini.

També es troba en un *impasse* la Conferència que s'havia convocat a Londres per a fixar les fronteres de l'Estat lliure d'Irlanda i l'Estat d'Ulsters. I no serà res d'extrany que s'hi trobi ben aviat la Conferència que s'inicia entre el govern britànic i el cap del govern egipci Zaghulul Patxa. Només que el govern socialista de MacDonald arribés a aconseguir un acord estable en aquestes qüestions que motiven les quatre conferències, la tasca que hauria realitzat podria qualificar-se de gegantina. I encara que l'acord no es conseqüeixi, l'observador imparcial haurà constatat l'insòlid prestigi de que gaudeix un govern socialista al qual s'acumulen tots els conflictes per la senzilla raó de que representa l'única esperança de que puguin resoldre's amb equitat i justícia.

La Conferència de Londres—la de les reparacions alemanyes—va inaugurar-se el dia 16 de juliol. Prenen part en ella, Bèlgica, representada pel cap del Govern, Theunis, i els ministres Hymans i baró Moncheur; França, amb el president de ministres, Herriot, i els ministres Clémentel, general Nollet i comte de Peretti de la Rocca; Gran Bretanya amb el primer ministre MacDonald, i els ministres Snowden, Thomas i sir Eyre Crowe; Itàlia, amb els seus ministres De Stefani i De Nava; Japó, amb el baró Hayashi i el vescomte Ishii; els Estats Units, amb l'ambaixador Kellong i Mr. Logan; Portugal, amb el ministre Augusto Castro; Grècia, amb Demetrius Caclamanos; Rumania, amb Nicholas Titulesco i Iugoslàvia, amb Michel Gavrilovics. Les colònies britàniques no hi tenen representació especial.

La Conferència va posar-se tot seguit a la tasca dividint-se en tres grans comissions. La primera comissió (Comissió política) encarregada de dictaminar sobre els manaments eventuals d'Alemanya i les sancions corresponents; la segona comissió que havia de decidir sobre la restauració de l'unitat econòmica i fiscal del Reich i la tercera comissió que ha de decidir sobre les comissions s'han format cada una amb quatre tècnics de cada gran potència, un membre de la Comissió de Reparacions, un financer, un diplomàtic i un jurídic, havent-se decidit que Iugoslàvia, Grècia, Portugal i Rumania nomenessin dos tècnics per a cada comissió.

Les dugues primeres comissions foren des dels primers moments el centre de les lluites entre França i Anglaterra. La tercera comissió tenia una tasca relativament senzilla, car no havia de fer altra cosa que resumir punts de vista coincidents. Per això algú va batejar-la amb el nom de Comissió dels optimistes. En ço que es refereix a la constatació de manaments per part d'Alemanya, França i Anglaterra sostenien una tesi substancialment distinta. Per resumir-la d'alguna manera direm que França cercava el camí de reservar-se la llibertat d'acció per a aplicar les sancions contra Alemanya en cas d'incumpliment per part d'aquesta de les obligacions inherents a l'execució del plan dels experts, en tant que Anglaterra vol evitar l'acció isolada de cap potència que pugui en una forma o altra comprometre o perjudicar l'execució general d'aquest plan. S'havia trobat una fórmula transaccional, la qual, per no satisfer als grups financers que han de facilitar els diners dels emprèstitos corresponents, va haver d'ésser modificada.

En quan al restabliment de l'unitat econòmica i fiscal del Reich, si bé, en principi, l'acord era fàcil, hom no podia ignorar que sens l'assegurament de posar fi a l'ocupació militar en dates fixes, no hi havia manera de deixar ben sentada una solució. Sortosament les manifestacions de Herriot en aquesta matèria, varen purificar l'atmosfera de la Conferència i deixar una impressió d'optimisme. El 15 d'agost, les tres lleis previstes en el plan Dawes han d'haver sigut votades pel Reichstag i el 1.er d'Octubre, sis setmanes després, totes les altres condicions imposades a Alemanya per la Comissió de Reparacions, han d'haver-se complert. El 15 d'octubre, l'unitat econòmica i fiscal del Reich es trobarà plenament restaurada.

El projecte franco-belga d'evacuació militar, segons les manifestacions de Herriot, és el següent: evacuació de Hagen, un cop col·locat l'emprèstit de 800 milions marks or; evacuació de Bochum després de col·locats set cents milions d'obligacions alemanyes; evacuació de Dortmund, després de col·locats altres sis milions d'aquestes obligacions, i, finalment, evacuació d'Essen, quan siguin col·locats cent dos mil milions de marks en obligacions, però encara que aquesta quantitat no fos completa, en 15 d'agost de 1926 les tropes franceses serien totalment retirades de la Ruhr, sempre que aleshores Alemanya hagués complert tots els compromisos contrats.

Després de l'acord de les tres comissions, estem a l'última fase de la Conferència i Alemanya fa el seu regateig i exposa les seves dificultats. Serà, dintre de lo possible, voluntari l'assentiment d'Alemanya a l'execució del plan dels experts tal com l'ha previst la Conferència? S'ha de creure que sí. El Govern alemany confia obtenir les dugues terceres parts de vots del Reichstag per a l'aplicació del plan. Hi han motius per a suposar que una consulta al cos electoral demostraria que la massa del poble està per l'aplicació del plan Dawes i desitja acabar amb la situació enguniosa en que ara es troba. Per això, encara que no sabem el final de la Conferència, pel curs que ha seguit, per les impressions generals que desperta i per la reserva atent amb que Alemanya espera el seu final creiem que els nostres optimistes tindran plena confirmació i s'arribarà a termes de realització que tornaran a Europa la pau desitjada.

M. Serra i Moret

Aquesta fulla és un camp obert, i accepta la col·laboració de tots els homes d'idealitat generosa. Dels articles signats en són responsables llurs autors

Aquest número ha passat per la censura militar.

A la segona pàgina d'aquest número comencem a publicar les respostes a la nostra enquesta, que tan ben rebuda ha estat, sobre la necessitat del front únic obrer. La contesta que publiquem avui és del company Francesc Gandia, intitulada «Per la unió del proletariat. - Actuació necessària».

Enquestes de JUSTICIA SOCIAL

El front únic obrer

El nostre obrerisme organitzat no havia sofert crisi com la que avui travessa. Causes; per una part, l'implacable pressió exercida des de fora i per l'altra, ho hem de reconèixer, la descomposició nascuda en els nuclis del proletariat. Per tant, de l'actual estat de coses en som responsables, en bona part, els treballadors.

Mentrestant la burgesia i la reacció, en tots els seus aspectes i amb tots els seus atributs se senten segures; més que per la seva força, per la inferioritat i per la impotència dels obrers. Per això cal, en aquests moments, que sense oblidar la lliçó dels errors passats, ens organitzem novament, en una forma definitiva, sobre una base ampla, on s'hi puguin trobar tots els treballadors d'espirit lliure.

Si l'enemic és fort i potent, el deure dels obrers és multiplicar la seva força, lluitant en les files d'un front únic.

Aquest és el desig que ha mogut a JUSTICIA SOCIAL a oferir la seva tribuna, per a que els nostres obrers, intel·lectuals i manuals, exposin amb tota llibertat el seu criteri, sigui el que sigui, sobre el front únic, i per a que ens diguin quins han d'ésser els punts de partida de la nova actuació obrera.

PER LA UNIO DEL PROLETARIAT

Actuació necessària

No escrivim pas aquestes ratlles pels que filosofen i s'aferran als principis, retirant-se a l'hora d'actuar; les escrivim per aquells els quals vulgament se'ls diu, amb to de superioritat, «les galeries», per aquells que res no pensen i res no saben, pels obrers en general.

Nosaltres que mai hem usat aquest to de superioritat individual ni col·lectiva, ni ens hem avergonyit de que les nostres converses es barreassin amb els que amb prou feines saben de llegir i escriure, però que duen espardenyies i porten les mans brutes del treball quotidià, volem, no obstant la nostra poca influència i autoritat moral i material sobre les masses obreres, recordar, no solament als que vesteixen el trajo senzill que distingeix a l'obrer manual, sino també als de «corte» elegant adequat a la seva professió que viuen del treball, el deure ineludible que tenen d'actuar en aquests moments presents, en aquests moments històrics.

Fóra altament interessant per a nosaltres saber el què pensen en aquests instants de desordre en les organitzacions obreres i d'extrema gravetat per a l'història de l'obrerisme, aquelles columnes formidables replegades entorn d'una bandera proletària i d'emancipació social i aquells intel·lectuals esquerrans pares pròdics i mestres honoraris del socialisme i del ben estar del poble que cridaven fins a escanyar-se quan la mar estava serena i ara callen i res no diuen.

Si la nostra veu tingués la potència suficient per a poguer ésser escoltada per aquells «benèvols demòcrates», que gaudixen una vida aristocràtica i reposada,

cridaríem ben fort per a dir-los que al nostre entorn no hi ha res. Però, no. No ens ofeguem. No esdevinguem afònics. Deixem-los respirar, que ja cridaran després. No els inquietem. La nostra feina en aquests moments és la de posar-nos en contacte amb la seva més genuina representació: els treballadors. Voldríem que tots aquells homes al damunt dels quals plana aquest adjectiu que distingeix al miserable, al martir de l'esclavatge, del poderós llibertí, es donguessin compte dels moments que travessem.

Mai no hem cregut tan necessària com en aquests instants la unió ferma de tots els que es senten proletaris per a emprendre una acció decidida i ennobridora que desfaci l'atmosfera corrompuda que d'una manera imperativa ofega l'esperit progressiu del nostre país.

Quan aquells nuclis del socialisme d'esquerra que avui s'han retirat, encara tenien alguna consciència real, esperàvem veure el nostre poble coronat per l'èxit. Ara que veiem una part del socialisme en espantosa derrota, en fracàs rotund, en crisi total de les seves valors perdudes per errors inqualificables, malgastant el temps en moviments esporàdics sense consciència, sentim una dolor profunda. La part del socialisme que ha restat pur no té prou forces. Què hem de fer? En el nostre camp hi ha molta feina i no tenim res començat. Què hem de fer, repetim? La resposta l'han de donar aquells que en la vida social i política no tenen res guanyat: el proletariat. La única esperança que tenim per a la regeneració del nostre poble és la comunió fraternal, la cohesió disciplinada del proletariat entorn d'una sola bandera del triomf de la justícia: la bandera roja de la Internacional proletària. Rússia és un exemple i no veiem altre alliberament polític i social. Però hem de comptar solament amb el propi esforç dels obrers fermament organitzat en agrupacions i sindicats, tots units per un llac comú.

Què hem d'esperar dels altres? Què cosa han fet els altres? Si mirem el passat veurem com al nostre costat no hi ha res construït sòlidament. Cal, doncs, que la nostra tasca sigui decididament empresa amb impetuositat incansable. Els moments que travessem són decisius pel proletariat. Mirant de cara als esdeveniments polítics i socials que es realitzen a Europa mai no hem cregut tan important com ara el paper que al nostre país han de jugar els treballadors. Passem una crisi fulminant de totes les valors de la vi-

da nacional. I aquesta crisi també s'observa a les nostres organitzacions obreres, portades per actuacions tortuoses de certs elements que empraven l'acció irresponsable d'alguns grups per a l'acció intervencionista de les masses disciplinades.

L'assaig d'aquestes ideologies esporàdiques en la vida pràctica de les organitzacions obreres, ha donat per resultat un grandios descontentament i un rezel esparverador envers les lluites socials.

El fracàs és per a nosaltres una ensenyança formidable. Mort aquest esperit fictici de pre-revolució; exiliat el tràgic espectre dels polítics de l'antic règim, no ens queda altra esperança que la voluntat decidida i honorada d'homes nous que regeixin els destins del poble. La burgesia, en plena bancarrota moral, impotenta per a poguer resistir l'empenta de les noves corrents d'idees generoses, si no és per la farsa, es prepara a lliurar els seus interessos en mans dels socialistes d'abans de la guerra o de la unió patriòtica—que no confonem, consti bé, amb aquells socialistes que no han claudicat mai ni davant de la guerra ni davant de la por del moment—no creient-se segurs en la zarabanda de la política passada.

Quin camí hem de prendre? Quina actitud ha d'ésser la nostra? És necessari que anem a la reconstitució dels nostres organismes, units intimament, no amb la lluita d'abans, per a actuar públicament amb una forta intervenció per a la conquesta dels nostres drets polítics i socials, si volem que el nostre poble mereixi el respecte dels altres pobles civilitzats del món. La lluita d'abans l'hem de convertir en una acció de masses contra l'acció de grups. No creiem altra solució factible.

Francesc Gandia

Ateneu Popular d'Estudis Socials

La Conferència d'En Ferran Cuito

Continuant la taula de conferències organitzades per l'Ateneu Popular d'Estudis Socials, el dia 17 del passat mes de juliol, parlà en l'esmentat Ateneu, sobre «Els factors de la crisi fabril a Catalunya», el distingit economista En Ferran Cuito. Hi assistí una gran concurrència obrera, la qual sortí ben complaguda de la conferència.

Començà, En Cuito, exposant en síntesi, el procés evolutiu de la indústria a través de les formes d'organització econòmica, des de les més primitives a les d'ara, i com a Catalunya, que no poseix cap de les primeres matèries (cotó, lana, ferro, petroli, carbó), ni tampoc fruita d'una situació geogràfica excepcional que fomentés el seu comerç, s'hi desenvolupà la indústria, merces principalment a l'osfor dels seus habitants, però, també, com la influència d'aquest factor humà, que determinà el desenvolupament industrial de Catalunya, pot ésser la causa de la seva decadència, si les virtuts racials de la menestralia, tan excel·lents en l'ambient medieval dels gremis dels segles XII i XIV, no s'adaptà a l'esperit de més amples horitzons que caracteritza la gran indústria dels temps actuals.

Seguidament, ponderà la valor d'indústries fabrils catalanes, en relació amb les de la resta de la Península i dels països essencialment industrials, a l'objecte de donar una idea exacta de la relativa importància de la nostra indústria, examinant-ne en conjunt les característiques i esdevenidor comparativalment amb les indústries belga i suïssa.

Entrant de ple en el tema de la conferència, palès amb dades concretes l'abast de la present crisi de sobreproducció, i classificà les diferents branques fabrils, en indústries amenaçades i indústries estancades; extenent-se en atinades al·lusions a la llur localització en els diferents indrets de la nostra terra i a la migrada capacitat productiva del tipus d'empresa corrent a Catalunya.

Tractà de les deficiències que acusa la crisi en cada una de les indústries principals, i dels problemes que són un comú denominador per a totes elles; passant després a examinar àmpliament l'indústria del cotó, comentant: el problema de les primeres matèries, de l'organització econòmica, de la dotació bancària, la millora tècnica, els mercats consumidors, la mà d'obra i altres qüestions anexas, com els transports, els stocks, etc.

Resumint els remeis a la crisi, esmentà entre els d'aplicació immediata, per a conjurar l'atur forçat, l'afiançament dels mercats sudamericans i mediterranis, la concessió de primes a l'exportació junt amb la revisió dels darrers tractats comercials i protecció aranzelària, i en quant als remeis més remots, l'exploració de nous mercats, la consolidació d'una entitat bancària que practiqués el crèdit o

descompte, amb les conseqüents garanties, per tal de poder realitzar les vendes de fora a llarg termini, el centre del cotó en forma més eficient que l'actual, i molt principalment la concentració en més poques empreses, no tan solament de les vendes, sino també de la producció, perquè a més de reduir considerablement les inútils despeses generals que graven enormement el cost dels productes manufacturats actualment, la concentració i el trust, poden ésser passos cap a la socialització.

Finalment, acabà dient que no havia intentat de proposar res en el curs de la seva conferència, sino simplement exposar els termes de la greu crisi en la seva complexitat, i fugint de fórmules i receptes, de les que cal sempre desconfiar, i doblement, quan d'aquesta manera plantejats els problemes, veuran clarament els obrers el que els interessa; que es concentri la indústria, mantingui i millori les seves organitzacions i capacitar-se tècnica i econòmicament, perquè la indústria, d'ésser un mitjà per enriquir-se uns pocs, passi a ésser un factor de benestar i una manera de satisfer les més urgents necessitats de la major part i principalment per aquells que hi contribueixin, i llavors, en lloc de sentir a parlar de reduccions de jornals, ja poc remuneradors, i d'augment de la jornada de treball, es parlarà de millorar l'eficàcia tècnica de la producció i distribució, millora que tant urgeix, perquè deixa molt que desitjar, comparativalment amb les altres, la nostra organització industrial, tècnica, econòmica i socialment.

Conferència de N'Armengol del Llano

Dijous, dia 31 del mes passat, el doctor J. Armengol del Llano ens donà una altra sobre el tema «El problema de les malalties secretes», que també fou un èxit.

Començà fent un historial des dels temps més llunyans fins a l'actualitat d'aquesta plaga social, assenyalant principalment el perjudici que reporta a la societat la ignorància i el concepte de vergonya amb que se les marca.

Estudià la seva evolució, les lesions que produeixen, les conseqüències que poden reportar, tant a l'individu com a la societat, essent la causa dels majors desastres que pot presentar la vida.

S'ocupà de la lluita social entaulada en distintes nacions per a evitar la seva propagació i donà estadístiques detallades dels resultats pels mitjans emprats.

Donà la seva opinió de creure com única cosa eficaz la profilaxia individual a base d'una determinada pomada i d'una solució per a evitar el perill del contagi. Va fer un sever anàlisi d'aquest mètode i dels immensos beneficis que la reporta, per exemple, a l'exèrcit americà.

Aquest número ha passat per la censura.

El darrer feixista

Don Francesc Cambó, exministre i reincident, l'illustre excampió del regionalisme català, s'ha fet advocat de Mussolini. Quan una cosa trontolla — com el Banc de Barcelona, per exemple, — el nom del Sr. Cambó apareix en mig de les desferres.

Don Francesc Cambó és home de talent, home de pessetes, treballador incansable i sap divertir-se. Amb aquestes quatre condicions un home s'apodera de Catalunya, d'Europa i de tot l'univers. Si, demés, el personatge es dedica al turisme, el seu prestigi esdevé fantàstic en un país on els rics més dispendiosos s'atreueixen a anar fins a Font Romeu. I com que ningú no llegeix res, ni s'entera de res, el senyor pot parlar de qualsevol cosa estantia esdevinguda més enllà de La Junquera i sempre resultarà el *«dernier cri»* per tots aquells que es resignen a que els altres pensin per ells.

Però el Sr. Cambó, home de condicions excepcionals, té el dó de la inoportunitat. Una sola cosa sabem de la seva brillant història que va ésser oportuna — probablement perquè a qualsevol hora que hagués sigut feta hauria estat oportuna — i aquesta cosa és la seva retirada de la política. Encara hi ha home a Catalunya que consumeix la seva escassa matèria gris fent conjectures del com i el perquè de la seva retirada i cada dia es convenç novament de que va ésser un acte de perspicàcia inaudita. Tan se vall El senyor Cambó era un candidat *nato* a retirar-se, a reaparèixer, a tornar-se a retirar i a tornar a reaparèixer. Però sempre amb tota la inoportunitat possible, sempre amb el màxim desacert. Sempre anunciant la fallida i la desfeta.

A qui més que al senyor Cambó s'acudiria de publicar en aquesta hora una sèrie d'articles fent l'apologia del feixisme i de Mussolini? És possible que aquests articles que honoren les plomes de «La Vege de Catalunya» siguin escrits de temps, d'avans de conèixe's el vil assassinat de Matteotti, però a fi de que tinguessin el necessari relleu camboià, havien d'ésser publicats ara, en el moment en que tot el món, amb un gest de repugnància i de fàstic, aparta els ulls d'aquesta mascarada criminal que per espai de quatre anys ha embrutat i envilit la vida pública d'un dels pobles més ardentment liberals d'Europa.

En el cas present — com en tants d'altres — el Sr. Cambó no peca únicament de inoportunitat. Hi ha també el seu esperit maligne projectat damunt de sonores espatulxades com aquesta: «En política exterior, el prestigi exterior d'Itàlia.» Això de que quatre dotzenes de bombes explosives tirades damunt d'un assil d'infants consagrin el prestigi d'una nació, no més s'acudeix a un home sense entranyes. I hem de creure que no es voldrà referir a les gestions diplomàtiques originades pel conflicte amb Grècia i que representen el ridícul més gran en que pot incórrer un govern. Després de donar l'oro i el moro, després de fer cara ferotge, Itàlia va pas-

sar amb el mínim de satisfacció, i... va deixar Corfú en el mateix lloc, amb quatre sostres reventats.

Sura en els escrits del senyor Cambó a favor del feixisme una singular simpatia per la figura del *«duce»* italià, una secreta co-bejança per aquesta *«performance»* que ha correspost a un home que amb el seu *«jo»* omple tot l'horitzó polític d'una terra en altres temps gloriosa. Entre els polítics burgesos de migdia perdura l'ombra de Napoleó abassegant totes les funcions, curullant totes les mesures, esborrant tots els horitzons. Ni senten la democràcia, ni la estimen, ni la comprenen. Les realitzacions populars, la superació col·lectiva és per ells un desordre, un enuig i una nosa. Fora d'ells no hi ha Estat, no hi ha vida, no hi ha acció possible. Són els monstres meridionals fills de la ignorància, de la superstitió i de la estultícia que plena damunt de les nostres classes adinerades.

Cambó és el geni polític de la burgesia catalana. «El balanç d'un any i mig de govern feixista és per a enorgullir qualsevol govern», diu el Sr. Cambó. Li mancava llegir el famós article del gran diari de Milà, *«Corriere della Sera»*, el qual no peca pas de socialista, on referint-se als deures de la burgesia diu que el perill del bolxevisme que volien allunyar, «existeix precisament amb una conseqüència de l'irritació i exasperació provocada pel feixisme i únicament pot ésser salvat amb una veritable pacificació, és dir, amb el retorn absolut als mètodes legals».

Retreu també el Sr. Cambó el testimoni de Nitfi. Quin sarcasme! De Nitfi que s'ha hagut de residenciar després que el seu domicili fou violat i la seva muller brutalment atropellat! El testimoni de Dom Strozzi! Del sacerdot polític cent voltes insultat per les bandes feixistes els partidaris del qual son — com els socialistes i maximitistes — víctimes de constants vexacions!

Aquest és el balanç i no cap altre, Sr. Cambó. Que els trens arribin a l'hora, que els empleats siguin correctes amb els que viatgen en trens de luxe, que les multituds s'aixequebressin amb motiu de la possessió de Fiume, són coses perfectament possibles a Itàlia, com al Paraguai, com a l'Abissínia. Ara, que la satisfacció sigui general i sincera, que el país progressi en el veritable sentit de la paraula i que l'índex de prosperitat senyali una alça constant i considerable, això són coses que el Sr. Cambó se les inventa i que no podrà demostrar de cap manera. Queda més fàcilment demostrat quins són els seus sentiments els quals nosaltres ja coneixiem abastament. Per això ens havíem tan cristianament resignat a que l'extraordinari Sr. Cambó, es retirés de la política tan jove...

Prendre les frases retòriques com a fets consumats, és condició molt meridional. — Pio BAROJA

ECOS I COMENTARIS

«La Novel·la d'Arà»

El número de «La Novel·la d'Arà», que ha sortit avui, dissabte, publica una novel·la del company J. Roura i Torrent, titulada «La nit primaveral». És una obra de costums de la Costa Brava empordanesa, amb un argument senzill barrejat de trama amorosa i d'angoixes socials.

El número de la setmana passada de «La Novel·la d'Arà» publicava l'obra d'Alfons Maseras «La venjança d'un poeta», novel·la passionada.

«Le Quotidien» i JUSTICIA SOCIAL

En l'edició de «Le Quotidien», de París, del dia 31 de juliol, hi ha un extens solt comentant l'editorial que JUSTICIA SOCIAL dedica al decret d'amnistia del Directori, ara fa tres setmanes.

Creiem inútil intentar reproduir el rolt de «Le Quotidien».

L'Unamuno

Don Miguel de Unamuno ha anat a París, tributant-se-li una rebuda entusiasta i ben falaguera.

L'Unamuno ha parlat a distintes mitjings, obtenint èxits francs. La nit del dia 31 de juliol parlà al Trocadero, de París, en l'acte que el Partit Socialista i la C. G. T. ha tributat a la memòria del gran Jean Jaurès.

Nota inelegant

El primer *«sagitari»* de «La Revista de Catalunya» diu, parlant dels poetes i de «López-Picó, postergat»:

«De totes maneres, En López-Picó, gran poeta, és, també, un gran filòsof. S'entretenia, un dia, amb un amic, analitzant la seva obra i la seva fama, per a nosaltres totes dues excel·les, i com l'amic trobés que accentuava la convicció de la seva valua, li digué, rient: — Home! Fes-te retratar!

Va coincidir a passar un fotògraf ambulante, i En López-Picó, amb elegant displicència, el cridà: — Retrat'm!

I en López-Picó es va fer retratar per a complaure l'amic.»

Senzillament, això és inelegant en absolut, pecacolta, d'una mala fe que esgarria, i una pila de coses més que ens abstenim d'escriure. El lamentable Charles Maurras, de l'Action Française, no usaria un pitjor llenguatge de «chien».

I hem de tenir en compte que «La Revista de Catalunya» no ha sortit gairebé per res més que per a fer la pols a «La Revista» d'En López-Picó, i àdhuc li plagia el nom.

Què passa a la presó de Reus?

Sabem que els companys comunistes de «La Batalla» han intentat assenyalar l'abús de poder del senyor cap de la presó de Reus, la qual cosa ha estat aturada pel senyor censor.

La presó de Reus és un infern.

I ja que no se ens deixa dir perquè és un infern, almenys que se ens delixi pregar que, «por quien corresponda», es giri una visita d'inspecció a l'esmentat «establecimiento carcelario».

Per la normalitat constitucional

Iniciat pel Comitè Federal, a Barcelona s'han celebrat una sèrie d'entrevistes entre les distintes agrupacions i partits polítics i socials per a posar-se d'acord i fer un pacte, preveïent dels matisos i radicalisme o moderatisme, per a demanar la normalitat constitucional.

S'estan ja fent els treballs de constitució del Consell que ha de dirigir aquells treballs per a la normalitat constitucional, que tots els grups, de dreta i d'esquerra, desitgen.

Bona sort!

Que fa el cos d'un home?

Analitçant un cos d'un home d'un pes de 150 lliures, el doctor C. A. Pierle, professor de Química en un col·legi de Texas, declara que conté la quantitat d'aigua necessària per a rentar dos llançols, el ferro suficient per a fer un clau gros, una quantitat de calç capaç d'omblanquinar un petit galliner i el sofre necessari per a matar les puces d'un gos.

Després, el doctor, sumant aquestes elements constitutius, estima que representen un valor de 98 cèntims. El cos d'un home no val més de

98 cèntims! Verdaderament, al preu a què es ven el bou...

S'ha acabat la crisi

Hem trobat un amic «croupier» Tanmateix sembla que us torna a lluir el pel, li diem.

Ja era hora. Creguou que és la nostra classe molt soferta. Acabem de passar una crisi molt anguniosa. Jo m'he cansat de macarronejar miserablement mesos i mesos, per poguer menjar un troç de pa. No hem tocvava més remei.

—I ara torneu a treballar?
—Sí. La gent s'ha posat a la raó i em tornat a enjagar.
—Tot sigui per la beneficència.
—Que hi voleu fer. Hi han tants pobres a Barcelona.
—Amic «croupier» sou un home molt caritatiu.

LA FRUITA PODRIDA NO
PODREIX L'ARBRE: ANS
BÉ CALI.

De París estant

El 14 de Juliol A l'entorn de la política

Per primera vegada, veig commemorar, a París, la gloriosa jornada de la presa de la Bastilla.

Es una data, la del 14 de juliol, que marca una efemèride, més que francesa, mundial. Per què no fou pas solament la Bastilla de París la que va caure en semblant diada...

I així ho entenim, en aquells temps, que ja van allunyant-se, de la nostra joventut, quan en el que fou auster casal del federalisme empordanès—avui convertit per quatre cobdiciosos en cova de monàrquics vergonyants—no mancaven mai de dedicar una vetllada a rememorar la remarkable gesta del poble parisenç en 1789. Precisament, en una d'aquestes vetllades—si ha plogut d'aleshores ençà—vaig fer la meua primera exhibició pública en el camp de la política. Perdonem-me l'egoista record!

I un 14 de juliol fou també la diada escollida, per la Figueres dels meus amors, per aferrar, en una imponent manifestació, la seva adhesió a la gloriosa França, llavors a punt de caure aixafada sota la més formidable de les màquines de guerra que han vist els segles.

Havien vist commemoracions serioses del 14 de juliol; amb discursos més o menys històrics, més o menys revolucionaris; amb un bon espetec de Marseillaise, l'himne simbòlic de llibertat que no podiem escoltar sense estremir-nos; amb banderes, que nosaltres prenem com ensenya d'ideal, no com emblema de nació...

El que no coneixiem, i l'hem vist a París, és una commemoració amb balls, amb fanalets, amb xerinxola, amb borraletes. Uns dies abans del 14, es fa cas omís de la llei d'ordre públic, i es guarneix amb un gust molt dubtós, carers i places; es construeixen uns patíbuls per a que unes orquestres terribles toquin sense interrupció una sèrie inacabable de fox-trots, one-steps i demés modernitzacions de la dansa lasciva, que són alternats pels aficionats, amb un sovinteig de visites al cafè o taberna més propers. Allà on no s'arriba a la construcció del patíbul i a la contractació d'uns quants músics de resistents pulmons, es pren un piano elèctric o mecànic, la resistència del qual posa a prova la dels veïns. Tot se subordina a que encuntre motivació de diversió el públic verbenero, com escriuen els castizos directores de lo que fou gloriós orfeó de Figueres.

Qui m'ho havia de dir que en el mateix París, passaria aquella diada que, de tota ma vida, havia mirat com la de la llibertat, sense sentir, ni per casualitat, una nota de la Marseillaise?

En aquests moments tota la opinió francesa i està atenta a ço que passa a Londres, on hi ha reunida una Conferència per intentar, una vegada més, arreglar el desgavell produït per la gran guerra. Els grans diaris parisenços comenten les incidències de la Conferència, cada u segons les seves conveniències; els uns veuen arreu lleugeres de Herriot i el perill alemany com a conseqüència; els altres, contràriament, optimistes a pesar de tot, en el seu afany de treballar per a que sigui un fet la pau definitiva. Indubtablement, quan aquestes ratlles veuran la llum, ja se sabrà el resultat dels treballs que es realitzen a Londres; tasca difícil la d'acabar interessos i parers que no tenen res d'homogenis. Hem de desitjar que la Conferència reixi, que ja n'estem prou nafrats de la guerra i de les seves conseqüències.

Altre assumpte que apassiona la opinió, i que està destinat a portar seriosos mal-de-caps al ministeri, és l'agitació que promouen els clericals d'Alsàcia i Lorena, per defensar el règim excepcional que disfruten, degut a no haver-s'hi restablert en tota la seva integritat la legislació francesa.

Ja en temps del ministeri Poincaré, s'havia parlat d'acabar amb la legislació especial d'aquells territoris; però s'havia anat ajornant el portar-ho a la pràctica. Ara que Herriot ho ha dit solennialment en la seva declaració ministerial, i convençuts que el primer ministre francès és home que compleix el que promet, es remouen exageradament els clericals alsacians i lorencencs per a defensar el privilegi d'explotar el fanatisme dels seus comarcs.

Caldrà que Herriot s'inspire en l'exemple de Combes i tiri al dret, fent cas omís dels plans dels que voldrien deturar el carro del progrés.

Rafael Ramis

22 Juliol 1924.

Conferència del company Domènec

Com vàrem anunciar oportunament, el company Cristòfor de Domènec donà el dia 1 del mes que són a la Cooperativa «La Flor de Maig» la seva anunciada conferència sobre el tema «Cultura i Classicisme». Assistiren nombrosíssims companys i copartidistes, que sortiren molt complaguts de la conferència radicalíssima d'En Domènec.

Definí, el company, els diversos aspectes de la cultura a través dels segles i cità les concepcions que sobre la mateixa tenen els grans autors. Parlà del classicisme, des dels grecs fins ara, i digué que els romans, aprofitant la cultura grega, no feren altra cosa que utilitarisme, sense creació ni sinceritat.

Recomanà la lectura dels clàssics grecs, com a mitjà de cultura, però no com llegit per la vida.

El dia 5, el company Domènec, donà una altra conferència. Tingué lloc a l'Ateneu Enciclopèdic Popular, formant part del cicle de conferències organitzat per l'Institut d'Alumnes i Ex-alumnes de l'Escola del Treball.

|||||

Antologia

El berenar a les roques

jo seria el patró
d'aquell vaixell que es veu a l'horitzó
aniria més lluny que l'horitzó

donaria a les noies el meu cor
i el tornaria a pendre per a donar-lo altre cop

—noies de tots els ports

faria mirallets amb llurs ulls
i els meus ulls

les sabria albirar
de dalt del pal més alt

cantaria cançons com els mariners de guerra:
duria uns pantalons acampanats de baix

NI SABRIA ELS MEUS FILLS QUAN
TORNARIA A TERRA

Joan Salvat-Papasseit

Carta al Director de JUSTICIA SOCIAL

Company Director: Des d'aquest recó de món, voltat de muntanyes i roques, davant de les quals un home es troba petit, compleixo la promesa que us vaig fer d'escriure-vos. L'estrany no és que gosés a comprometre'm, sinó que m'atreveixi a rometre lletres obertes a una redacció sense saber en concret què vaig a dir. Una cosa és, però, no saber el què es va a dir i altra no saber el què un es diu.

Doncs, passant per alt potser el més important, sapiguen, company, que de cara a la finestra i alçant una mica la vista, la meua mirada es perd a l'indefinit, per a reposar i gaudir de seguida de més aprop al peu de les roques, on uns homes colrats del sol, més rojos que aquesta terra roja assedegada, carreguen uns matxos de garbes i s'acarrilen després per un rierol; homes i bestiar, roques amunt, enèrgicament fent ressonar la llosa.—Més aprop encara, l'home de l'Habunera—del qual us parlareu un altre dia—furga les entranyes de la terra ingrata. I per fi, més aprop encara, una formiga corre esparverada damunt de la meua taula, traguient un gra de blat. Tothom treballa; però és treball muscular, energia traduïda en pes, conscientment. Només les cigales arrapades als arbres, donen frescor al paisatge; aquestes cantaires que ens fan rebotjar l'horitzó, i es perden enllà... —No fa gaires dies, company Director, recorde que a través de la finestra, els meus ulls toparen amb les estretors d'un pati interior del carrer de la Canuda, on s'hi troben uns homes ajaçats en el fons d'uns sillons, formant rotlló, com si estiguessin esgotats, amb absència de tot sentit muscular. Jo preferixo, naturalment, el resó d'aquestes cigales arrapades als arbres i els homes doblegats de cara a la terra, que no la visió de semblants éssers en un pati interior barceloní. Potser són cervells que pensen intensament els homes

dels sillons, i l'energia acumulada en l'escorça cerebral deixa els seus membres lassos. No ho dubto. —«Sapiguen —se ens dirà— que els homes de la penya del pati són l'élite dels nostres intel·lectuals».

Però a l'home que canta la *Habunera* —cant vuitcentista per excel·lència— no li aniria malament una mica de l'excess d'ídols que atueixen els membres dels homes de la penya, a la vegada que a aquests els hi manca un xic de l'activitat muscular desenrotllada per l'home de la roca, que cava la terra.

En poques paraules, company Director: que tots voldríem que les formigues aprenguessin què volen de les cigales, i aquestes d'aquelles; la qual cosa potser és possible entre els homes, sino entre els insectes.

La veritat sigui dita, és que entre els pagesos d'aquestes contrades, vivint entre les fites del seu troç, i la crème dels nostres intel·lectuals, la incoherència és completa, com penso provar en una altra lletre, si teniu paciència. Ara figureu-vos la miqueta de clència ben amantida o amb salsa del gran Pujols, tan feta per a vulgaritzar, si els estaria bé als homes d'aquestes muntanyes! Car estan descafeïnatitzats en el cor de Catalunya.

I és que per ara la història de la literatura actual catalana —donant a la paraula literatura el sentit més estricte— tindria que portar per títol «Peñes Adentro», com deia un amic meu castellanitzat, ex-lector d'en Perada, i que de vegades n'ensopaga alguna. Figureu-vos, amic, que un dia, puix tot això està en el món del possible, el senyor Sagarra, poeta nacional fatigat, es posa a escriure a l'A B C, i que tot seguit s'hi posa el senyor Pujols, i, per fi, tota la colla, amb la consegüent desesperació d'en Borralleres. Com quedaria la llista d'en Josep Pla, amb tanta sol·licitud recollida pel senyor Aguil·lar, en les columnes del «Dia Gràfico»? Doncs, figureu-vos la garbellada del

mol de Girona, i com entraria llança en ristre dins de la seva obra! D'en Pujols, en resultaria una filosofia pensada al rebost i redactada al menjador; de les idees i de les imatges que diàriament ens serveix a «La Veu» l'espiritual Junoy —el nostre petit de Maistre—, esdevindria alta cultura a base de magasin i catàlegs de llibreria francesa; d'en Marius Aguil·lar —que no podrà deixar de figurar mai en els primers llocs del periodisme barcelonès— en quedaria el Paradox altament comprensiu de les flaqueces estevenques; d'en Sagarra, fora del poeta difícil de desconfiar, el trobaria el punt flac, car tota la seva psicologia ha servit per a descobrir que els catalans som una mica olles. Tot això i molt més aniria dient el senyor Pla, d'aquests i dels altres, coses que jo em guardo de subscriure, malgrat que el senyor Pla no tingui pa a l'ull.

En aquest món, company Director, tot no es pot comprendre, encara que es pugui perdonar; així és estrany que el senyor Pla, en trobar que l'actual literatura catalana és pesada i cau de les mans, hagi per altra banda donat una llista dels que se salven de tan horrible ordalla, amb l'injusta exclusió d'una colla de senyors que tenen tants o més mèrits que els seus amics. Per desgràcia la nota de *carrièria* està tan estesa que són pocs els de la *élite* intel·lectual que se'n salven. Creiem, doncs, que el senyor Pla cridés que des de París manté viva la flama, de pagora d'en Borralleres, ha estat massa benevolent. No ens podria explicar tampoc, fora de l'opl de la penya, poderosamente al·lucinatori, perquè, per exemple, l'espiritual Junoy pot conviure, en qualsevol medi intel·lectual, i En Maseras, En López Pleó o el mateix Montoliu no.

Afortunadament, i això ho podem dir ho ben alt, company Director, la literatura catalana s'ha salvat d'una nota denigrant —que infecta moltes altres literatures— i és la pornografia.

Acabo, perquè davant d'aquestes muntanyes tot el restant són petiteses i ja es fa fosc i les granotes canten.

Vostre afectíssim

Polignotus

Sant Feliu de Codines, juliol 1924.

L'Exposició de les obres de "Shum"

Ha quedat ja assenyalada la data de la inauguració de l'Exposició de les obres de Joan Baptista Acher, el «Poeta».

L'exposició tindrà lloc a l'Ateneu Enciclopèdic Popular i s'inaugurarà el dia 15 d'aquest mes d'Agost. Contindrà les millors obres del felicit i subtil artista que tant bé ha sabut plasmar les angoixes del poble

Tot fa preveure que l'Exposició serà un veritable èxit. L'entusiasme amb que és esperada pel nostre poble no cal esmentar-lo; ho sabem prou.

Canvi de domicili

L'Ateneu Popular d'Estudis Socials, que estava domiciliat fins ara al carrer de la Lluna, número 14, ha traslladat el seu estatge al carrer de Guardia, 14, primer.

En el nou domicili, on està instal·lat amb caràcter definitiu, continuarà intensificada la seva magnífica tasca de cultura obrera i de revolucionisme. El cicle de conferències que està preparant és altament notable. En donarem tota mena de detalls.

CRONIQUEX XILENES

BENITO REBOLLEDO I PRIMITIVO AJAGÁN

Dos homes hi ha a Xile, dignes dels nostres proletaris en coneguin llurs noms i tasca. Són el pintor Benito Rebollo i el periodista Primitivo Ajagán; dos bells casos de ferma voluntat i energia per assolir un lloc pregonament superior al dels altres proletaris xilens.

Benito Rebollo, l'havíem classificat com a pintor notable, però en unes cròniques, responent a un espanyol qui li cercava polèmiques, demostrà ésser un perfecte escriptor. Home humil—pintor de parets sense cap mica d'instrucció—en descobrir la inspiració que el menava a deixar les parets dels paisatges o composicions va posar-se amb tota l'ànima a estudiar dibuix, robant al descans les hores de classe, i no avergonyint-se pas de comparèixer amb llur misera brusa a l'Academia de Belles Arts i a l'escola a aprendre de lletra.

Mercès a llur voluntat, aquest magnífic artista i home instruit, que bé es pot posar al nivell d'un intel·lectual. Llurs teles—sense que ell hagués anat a França, ni vist en fotos solament les d'En Maurici Denis hi tenen prodigiosa semblança. A Buenos Aires s'emportà la medalla d'or—premi d'honor—al «Salón d'Atumne», en lluita amb argentins, italians i un alemany, tinguts en molt dins els cercles artístics d'aquell país.

I de retorn, mentre el felicitàvem, ens feia—tranquil·lament, davant de tothom—la història de llur antiga vida misera d'aprenent de pintor de parets, que nosaltres ignoràvem.

Primitivo Ajagán, fill d'un exiliat basc, començà d'aprenent fuster, i tot treballant, al cap del banc mateix, escrivia cròniques pels diaris obrers de Xile. A les nits anava al «Liceu» per estudiar Humanitats, aconseguint acabar-les. Llavors estudià dibuix i es posà de delineant de les obres del carril transandí, havent de viure en plena cordillera gelada. Més tard, entrà als diaris de Valparaiso, encarregant-se de la secció «Vida Obrera». «La Federación Obrera de Chile» l'ha enviat de delegat als Congressos obrers del Brasil i Ecuador, on llur tasca fou molt profitosa. Ell pren part en totes les manifestacions de la classe proletària, ja sien mitings, festes de beneficència, conferències, etc., i sempre té paraules d'ale i encoratjament pels seus companys de lluita i de tasca en altre temps, posant-los sovint llur cas com a exemple a seguir.

Tampoc En Rebollo oblidà a llurs companys. En tornar llorejat, de Buenos Aires, s'oferí a donar un curs—gratuit—de dibuix i pintura a l'Ateneu Obrer; però ni un sol va matricular-se, malgrat la fama del pintor i ésser de franc l'ensenyament.

En el naixent socialisme xilè, Benito Rebollo Correa i Primitivo Ajagán Mauri, són unes positives valors.

Carlota Goteres

Fulletons de JUSTICIA SOCIAL

9 Agost 1924

Alta política

A la notícia de que el senyor Forment, batlle d'una vila de la costa, faria cap a Barcelona per a gestionar prop del diputat pel districte determinats afers, En Rossell, minyó bellugadís, capdill del partit d'oposició local, fou aconsellat pels seus amics polítics de traslladar-se a son torn a la capitalitat catalana, no per a seguir-li els passos sinó per a destorbar-lo-hi si podia. Ja en el transcórrer dels quilòmetres que separen la vila de la primera estació ferroviària, els dos cabdills es creuaren mirades de rzel, repapats en les sengües devanteres dels dos automòbils grans i vermells, els quals, adictes respectivament als dos partits que ells comanaven, es feien la pols desesperadament pel camí reial.

Els esguards dels dos homes semblaven dir-se:
—És a dir que vos aneu a Barcelona, eh? Doncs, jo també hi vaig!

Baixaren dels cotxes i tornaren a trobar-se arran de la guixeta.

—Bon dia.

—Bon dia.

—Cap a Barcelona?—feu el batlle, ensembs que deixava passar davant el seu contrincant,

—Sí, i vos?—digué aquest. I contes-tant la mirada dolça i interrogadora del cap d'estació, va demanar:

—Un segones, Barcelona.

—Un primeres, s'apressà a dir amablement i en veu baixa, però pedant, el senyor Forment, mentre encara l'altre recollia el seu canvi damunt el marbre rosegat de la guixeta.

Els ulls dolçissims del carrilairo se'l miraren de cap a peu. En una plla d'anys de despatxar-li regularment els bitllets no esmentava que mai ni anant amb senyores li hagués sol·licitat un sol bitllet de primeres, malgrat la reputació de ric que gaudia.

Però el senyor Forment, sentint-se cruel, encara no s'hagué prou rabejat en la seva petita victòria. Quan el tren arribà, va agafar-se a l'estrep del vagó, mentre, en Rossell mig-corrent vers el cap del carril a cercar lloc, hagué de saludar-lo en passar davant d'ell.

—A revoure.

—A revoure.

Bé massa que hi tornarem a veure's! No els valgué en devallar del tren defugissin de mirar-se. Al mateix migdia de la seva arribada varen passar-se freg a freg per la Rambla—aquesta gaia Rambla tan dels barcelonins, però força més encara dels forasters—i ambdós hagueren de resistir el mutu impuls de parar-se, sense que haguessin de dir-se res, ni els calgués, ni en tinguessin ganes.

No heu experimentat mai en arribar a una populosa ciutat després de haver fet vida en un poble on hi coneixeu tothom, una mena de sensació d'estranyesa i solitud, en veure que passen cares desconegudes i més cares, sense que ni una es contregui per a adreçar-vos un somris de salutació? Quina enyorança no sentiu llavors d'aquells veïns del vostre carrer, d'aquelles rodones de sastreses que us enutjaven repetint-vos el bon dia i la bona tarda i la bona nit a cada pas! Com us doneu compte llavors de la major companyia d'un poble ben petit! I no us ha passat mai encara, llavors d'haver parat pel carrer on conegut qualsevulla que quan residieu a ciutat amb prou feines si us molestaven saludant-lo? I en haver-lo parat us doneu compte que no teniu altra cosa important a dir-li sinó que acabeu d'arribar i que tal dia us en torneu.

Durant els tres dies que romangueren a Barcelona els dos polítics de la costa es trobaren a la Rambla com si es cercuessin: a l'hora del vermut amb olives, a l'hora del café o al temps d'agafar gana pel sopar.

Un i altre oren ben poc sortats en aquestes viatges en trobar autèntics barcelonins. I era potser perquè no en coneixien gaires de barcelonins. En canvi es topaven amb la majoria de la gent del poble resident a Barcelona. Era una fatalitat.

Cadascú pel seu compte En Forment i En Rossell decidiren retornar

a casa, sense que se n'enduguessin de les personalitats polítiques que visitaren res més que vagues promeses i llunyanes esperances. La fatalitat, però, volgué encara que els vingüés la mateixa pensada d'aprofitar la última nit ciutadana per anar a veure la famosa revista del Principat Palace—era la temporada compresa entre la tercera vegada de cremar-se i la quarta de tornar-s'hi a calar foc, el temps que l'assistència a aquell galant espectacle passava entre la gont de més seny per mig inconfessable, la qual cosa el feia més temptadorament suggestiva... Fóra una magnífica preparació per a fer temps, boi esperant una hora més recollida per entoforarse en la penombra d'algun catau inconfessable a tot ésser-ho, boi esperant l'hora del tren.

Però els dos homes en llucar-se des de les respectives butaques, sofriren un recíproc enuig i s'els augmentà la rancúnia que es tenien en veure que s'havien segat l'herba sota els peus per espai d'aquells tres dies. I una mica abans de finir-se l'espectacle, s'esmunyiren alhora del teatre a fi d'evitar un desagradable encontre a la sortida. Així, doncs, com més refaites estaven de defugir-se es veieren l'un enfront de l'altre i tots dos foren ensemps colpits d'aquella mateixa repulsió que semblava atreure'ls. No tingueren més remei que saludar-se.

—I doncs, hi estareu dies encara per ací?

—No, marxo aquesta matíndada.

—Amb el primer tren? Jo, també!

Caminaren llargament en silenci. A poc, la gornació, extint d'altres espectacles, omplia les Rambles com al bo del mig-dia. Els taxis circulaven desenfadadament i les noctàmbules professionals intensificaven llurs provocacions de conquesta. Els nostres enemics anaven pujant amunt amunt, i no volien anar en lloc. A cada passa se'ls feia el cor més petit, mentre s'actacleaven més a Canaletes. Una mateixa dèria els capicava, tanmateix, dues idèntiques ganes de deixar-se per a dirigir-se a un ben semblant indret.

—Tornem avall?

—Tornem.

Un dels dos, tot devalant, fent un gran esforç, pogué arrancar un terme banal de conversa. En realitat, però, no feien gaire atenció a llurs pròpies paraules.

Ara havien arribat als peus de Colom.

—Tornem amunt?

—Tornem.

La situació a cada volta esdevenia més engoixosa. Si es volien deixar els calia un pretexte de mal trobar en aquelles hores. Tots els respectes al·tra ment i tots els rezeis els impedièren de prosseguir junts el seu acompanyatge.

L'un digué.

—Si anou a dormir, us acompanyo on sigui. Jo no penso ficar-me al llit per tan poques hores.

—Ni jo, feu l'altre després d'un moment de perplexitat. No se li acodi pas on fer-se acompanyar, decentment. I retornaren amunt i avall. Fins i tot es trobaren simpàtics.

—I si entrossim a fer temps, apuntà un d'ells resoltament, senyalant un elegant cabaret.

Entraren; s'assegueren; becanviaren parlers sobre unes taigüetes; les convidaren...

—No sabem com això me conforta, amic Rossell, digué el batlle en fer dringar els beires. Aquest és l'acte de més alta política que vos i jo mai ha guem fet.

—He de confessar-vos, contestà en Rossell, que sempre he sentit una envejosa admiració per aquets grans polítics implacablement oposats, que saben aplegar-se cordialment per a sopar en una mateixa taula.

A les sis del domatí prenién el tren del litoral dos amics lligats entre ells per la misteriosa força d'un indigne secret. Pel camí acabaren de posar-se d'acord sobre la unió de les forces que capitanejaven, conviugent que el senyor batlle seria sempre el senyor batlle, i que el seu contrincant es quedaria amb el càrrec de secretari, més productiu enc que no tan honorós.

Tots dos viatjaven de segona classa.

C. Fages de Climent

Dels carrilaires

Plana damunt dels ferroviaris espanyols en general i dels de la Companyia del Nord en particular, una terrible i vergonyosa cobardia.

El fracàs virulent de la vaga de 1917, de fàtídica memòria, no ha donat pas cap lliçó de reflexió ni de progrés; no ha ensenyat res per a una successiva lluita a la qual mai no hem de renunciar perquè sentim el bellugeig de la fe en l'adveniment d'una societat perfeccionada. La vaga de 1917 pot ésser d'un fons material poc explicable; tenia, com a mal major, una manca d'unió i de convicció, poc idealisme en les consciències i en les ments, una rivalitat de la qual tots ne som culpables. El fracàs, però, fou el resultat d'aquella terrible derrota, en la qual es rabejaren plens de goig i de venjança els caps directius de la Companyia, és l'estat d'esclavatge i de verdagassa en que ens trobem avui.

El que passa als ferroviaris del Nord (als altres no ho sé) és la manca d'organització i de consciència obrera, la manca de dignitat.

Mireu com ens trobem. Està promès fa més de quatre anys el pagar com a hores extraordinàries totes les que passen de la jornada legal de vuit. La Companyia, amb la compliclicitat de tots els governs que s'han succeït fins ara, ha mancat a aquesta promesa solemne, moiant-se dels obrers, i així veiem cobrar com si treballassin vuit hores a homes que en fan dotze. I, és clar, que la Companyia es comporta així perquè no creu amb les comissions encarregades de formar una unió, una força.

Una altra de les coses que el personal té pendent, amb la Companyia i amb el govern, és la immediata cessantia de tots els militars que ocupen llocs amb sou, que prenen als obrers. Això és un cas sense precedents en cap país i en cap època, un cas monstruós en tots conceptes, ètnics i econòmics, d'idees i de lògica. Es dona el cas que moltes vegades, la majoria, hom surt de la caserna amb nocions ben limitades de coses del ferrocarril, i ocupa llocs d'obers que per ordre d'escalafó suporten pel cap baix un període de 15 i vint anys de sacrificis diaris. Jo crec que aquesta gent ocupa un 10 o un 15 per cent del personal, que només fan uns quants cents homes que són argolla i paret per altres tants obrers. Esperant....

Parlaré encara d'una altra qüestió, potser la més interessant. Em refereixo als acomiadats a conseqüència de la vaga del 17. La resolució d'això pot contrariar la solució dels dos problemes anteriors i a més a més una qüestió de dignitat. El procés d'aquest afer el coneixem tots i tinc la completa seguretat que si no es resol és per l'epitèrmis transparent del empleats. És una vergonyal.

Cal una actitud serena i terminant dels companys, que ho com, malgrat que la majoria no ho vulguin creure, més que per res per ignorància i per un mal entès.

Ferroviaris obrers! Nosaltres amb nosaltres no ens hem de tenir cap mena d'odi i de venjança! Tots som una mateixa classe dominada per un enemic comú, del qual ens veiem obligats a ésser-ne el gos falder o de presal Obldem, doncs, aquell mal-entès del 17, i pensim que mentre existeixi no tindrem cap classe d'autoritat per a fer-nos respectar, que l'amenaça d'aquell fet continuament ens és recordat per acobardir-nos i nodrir-nos d'una disciplina que l'home lliure no pot admetre de cap de les maneres!

S'ha d'ésser ignorant per no comprendre-ho. Mireu arreu del món. Mireu el sol de la Justícia com irradia bellament les seves flames i penetra per tot! No volveu ésser un destorb a l'engranatge!

Paroiant la crida de Karl Marx, exclamem: «Treballadors carrilaires, unim-nos!»

Joan Ferré Gassí
Lleida, 14 juliol de 1924

JA HA SORTIT EL PRIMER FULLET DE Edicions de JUSTICIA SOCIAL

En vista de l'èxit assolit entre els nostres lectors, de la magnífica prosa del gran Màxim Gorki C O M P A N Y I, publicada fa unes setmanes com a fulletó del nostre setmanari, la redacció ha cregut oportú fer un tiratge apart de la dita obra.

Amb C O M P A N Y I de Màxim Gorki, doncs, inaugurarem les Edicions de JUSTICIA SOCIAL.

Les Edicions de JUSTICIA SOCIAL, després de C O M P A N Y I de Màxim Gorki, publicarà altres obretes que anunciarem d'aquestes pàgines.

C O M P A N Y I de Màxim Gorki ha sortit ja.

Amics, adquireu el primer número de les Edicions de JUSTICIA SOCIAL.

De venda: als quioscs. Comandes: a la llibreria d'En Marçal Badia, de Reus. Preu: DEU CENTS.

El problema de les Reparacions i les Internacionals obreres

Relacionat íntimament el plet de les reparacions amb la conservació de pau europea, no podia mancar la veu del gran organisme obrers en aquests moments en que es debatix a Londres la definitiva aplicació del famós plan del expert que ja coneixen els nostres lectors. Per tal d'estudiar aquest magnè problema, varen reunir-se a Amsterdam els Comitès de les dues Internacionals — la Federació Sindical Internacional i la Internacional Obrera Socialista, — assistint-hi els camarades Purcell, Jouhaux, Mertens, Leipart, Oudegeest, Sassonbach i Crw per la primera, i Bell, Blum, Vandervelde, De Broeckere, Muller, Vliegen i Adler per la segona, acordant amb data del 14 de juliol fer pública la següent resolució:

«La Conferència no creu necessari examinar en conjunt les dificultats econòmiques i polítiques que agobien el món com a conseqüència de la gran guerra, ja que les resolucions votades en les Conferències d'Amsterdam (abril de 1921), Congrés de La Haya (desembre de 1922) i Congrés d'Hambourg (maig de 1923), exposen detalladament i clara els punts d'obrir del proletariat sobre aitals problemes. Aquesta Conferència es limita, doncs, a recordar el text d'aquestes reivindicacions formulades d'acord amb les resolucions votades a Francfort:

1.º Fixació definitiva de la suma que ha de pagar Alemanya en una xifra que representi l'import efectiu de les reparacions materials al valor actual.

2.º Determinació d'un sistema de pagaments que, en mltg de les operacions internacionals de crèdit, permeti el més aviat possible a Alemanya eixir del deute, posant a disposició de les potències acreedores les sumes necessàries per a satisfer les reparacions.

3.º Conclusió entre els Governes aliats de pactes que permetin destinar a reparacions pròpiament dites la totalitat dels pagaments determinats, go que implicaria per part de les potències aliades i dels Estats Units d'Amèrica:

a) La renúncia de llurs crèdits contra Alemanya motivats per pensions militars,

b) L'anul·lació general de llurs crèdits i deutes recíprocs.

La Conferència declara que en moltes de les seves disposicions el plan dels perits està conforme amb el sentit d'aquestes dugues primeres reivindicacions, però que en cap manera satisfà la tercera. Fa constar que la solució així donada al problema de les reparacions imposa càrregues proporcionalment molt més pesades a la classe obrera alemanya que a la classe capitalista d'aquell país i que subordina a les influències capitalistes estrangeres la xarxa dels ferrocarrils de l'Estat. Declara que precisament

per aquests motius és impossible considerar aquest plan com ajustat plenament a les reivindicacions de les Internacionals Sindical i Socialista.

Mes, malgrat aquests defectes i llacunes, el fracàs de les gestions actuals, en comptes d'obrir el camí a una acció més afortunada, agreujaria d'una falsió considerable la crisi que sofreix Euro pa. En aitals condicions ja realització del plan dels experts es presenta avui com la única solució immediata possible.

Els Governes interessats estan ara d'acord en acceptar sense reserves ni restriccions el plan Dawes en go que es refereix a la evacuació econòmica de la Ruhr, inclosos Dusseldorf, Ruhrort i Duisburg i en que les condicions fixades en el plan Dawes seran realitzades.

Per altra part, tot propòsit de perllongar l'ocupació militar més que la ocupació econòmica, hauria per conseqüència:

Primer: Manténir l'estat de perturbació i d'inseguretat que impideix el restabliment de la pau i la restauració d'Europa.

Segon: Comprometre la mateixa execució del plan dels experts i frustrar la confiança que ells estimen indispensable per tal d'assegurar el seu èxit.

En conseqüència, la Conferència reclama que termini la ocupació militar dels territoris indicats, com així mateix la ocupació econòmica.

La Conferència demana també que Alemanya sigui invitada a la Conferència de Londres en condicions tals que el sistema d'imposicions sigui substituït pel de negociacions entre Estats iguals en matèria de dret.

La Conferència proclama la necessitat de que tots els països ratifiquin sense triga la Convenció de Washington relativa a la jornada de vuit hores. Pressa nota de que el plan Dawes exclueix implícitament tot atac dirigit al règim de les vuit hores de jornada a Alemanya, la Conferència reclama un acord respecte a l'aplicació d'aquest plan assegurant el manteniment de la jornada de vuit hores a Alemanya i instal·lant en que l'Oficina Internacional del Treball continui els seus esforços en tal sentit, conforme a la resolució unànim del grup obrer en la recent Conferència Internacional del Treball celebrada a Ginebra.

Per damunt de tot, la Conferència demana que el plan Dawes sigui completat tan aviat com sigui possible amb mesures que tinguin en compte la nostra resolució de Francfort en totes ses parts.»

Després dels anteriors acords, els secretaris de les dugues organitzacions internacionals obreres rebieren la comanda de preparar una nova i propera reunió mixta destinada especialment a tractar la qüestió dels Tractats d'assistència mútua.

Com podeu ajudar efectivament a la nostra obra:

- I Suscrivint-vos a JUSTICIA SOCIAL pel termini més llarg possible. Així simplifiqueu la nostra feina administrativa i ens aporteu quantitats en el moment que ens són més necessàries.
- II Exigint que al quosc o lloc de venda de periòdics no tingueu costum de comprar-ne tinguin JUSTICIA SOCIAL puntualment cada dissabte. El nostre periòdic es publica amb regularitat absoluta.
- III Interessant-vos per a que els venedors fixos exposin JUSTICIA SOCIAL en lloc ben visible, i demanant el nostre periòdic als venedors ambulants.
- IV Comprant setmanalment uns quants números i revenent-los entre els vostres amics i companys de treball, augmentant cada setmana aquesta distribució amb un exemplar més.
- V Cercant nous suscriptors.
- VI Procurant que les Associacions, entitats, cooperatives, barberies, bars, etc. freqüentats per vosaltres, tinguin sempre JUSTICIA SOCIAL.
- VII Remesant els números lleigits, que no volveu col·leccionar, als vostres amics de fora, recomanant-los l'atenta lectura i suscripció.
- VIII Si viviu fora de Barcelona, constituint, amb petits nuclis d'amics, «Comitès propagadors» de l'idiari de JUSTICIA SOCIAL per a fomentar la seva difusió.
- IX Organitzant entre els vostres companys suscripcions per ajudar a l'obra de JUSTICIA SOCIAL i remesant-nos mensualment les quantitats recaptades.
- X Cooperant periòdicament a la suscripció oberta per a ajudar JUSTICIA SOCIAL en la mesura, gran o xica, de les vostres possibilitats. Penseu que moltes aportacions modestes poden sumar una gran quantitat.

Noves i documents

ITALIA.—Ricciootti Garibaldi

El 18 de Juliol va morir a Roma el general Ricciootti Garibaldi, fill del gran soldat de l'Independència italiana Giuseppe Garibaldi. Nasqué a Montevideo l'any 1847, veníut a França en 1870 a comandar una brigada sota les ordres del seu pare en la guerra contra els alemanys. Tingué seient en la Cambra com a diputat per Roma des de 1887 a 1890. Va formar en l'exèrcit grec durant la guerra contra Turquia en 1897. Els seus anys i les seves malalties varen impedir-li retornar a França en 1914 a pendre part en la gran guerra, però va enviar-li els seus quatre fills, Bruno, Constant, Peppino i Ezio, amb un cos de voluntaris que es va distingir notablement en treballs d'exploració particularment a l'Argons, en 1914 i 1915, quan es sostenia la terrible lluita contra les forces del Kronprinz. Dos dels seus fills, Bruno i Ezio, varen morir en aquells combats. Ell ha mort també a conseqüència de ferides de guerra.

Jubalandia

El tractat pel qual Gran Bretanya cedex a Itàlia el territori fronterer a la Somalia italiana conogut per Jubalandia, fou signat a Londres el 15 de Juliol darrer. Mancan, però, que sigui ratificat pels respectius Parlaments.

El lector recordarà que la cessió es fa com a premi a Itàlia per la seva intervenció en la guerra. Doncs en el primer article del Tractat consta que Anglaterra cedex el territori en nom propi i en nom del Soldà de Zanzibar. Probablement aquest personatge no té res que veure amb la transferència i segurament que ni tan sola ha estat consultat. Per ara, les coses es fan aixís, encara...

GRECIA — Crisi ministerial

El lector coneixia la precària situació del govern de Papanastasius, el qual, després de una turbulenta sessió de l'Assemblea Nacional que va durar de les set del vespre del dia 20 de Juliol fins a les vuit del matí de l'endemà, fou derrotat per 47 vots de majoria, presentant la dimissió de tot el ministeri al cap provisional de la República, l'almirall Kounduriotis.

Fins ara la crisi no s'ha resolt i sembla que costarà formar un ministeri que conti amb majoria a la Cambra.

NORUEGA.—La crisi ministerial

El gabinet presidit per Berge fou derrotat en el Odelsting (Cambra de Diputats), per 63 vots contra 49, el dia 16 de Juliol, en proposar la derogació de la llei seca, aprovada en 10 de setembre de 1921. El govern sostenia que la prohibició del tràfec d'alcohol priva inútilment al país de un impost que pot produir sobre trenta milions de coronas (uns 31 milions de pesetes). Ho justificava amb les confiscacions de expedicions fraudulentes d'alcohol per les aduanes, les quals en 1918 varen pendre només 121 litres d'alcohol, 16,989 en 1921, 92,591 en 1922 i 196,962 en 1923, go que suposa un creixement fabulós del contrabandol. No obstant, tots els partits estan d'acord en mantenir la llei mentre, el plebiscit popular no es manifesti en contra, go que es veurà en les eleccions generals que han de celebrar-se abans de tres mesos.

Entretant, el cap del Partit d'Esquerra radical, J. L. Mowinckel, ha acceptat l'encàrrec de formar govern fin a les properes eleccions legislatives.

IUGOSLAVIA.—Personeció comunista

Tenint en compte l'acord de la Tercera Internacional d'accentuar l'acció subversiva en els països balcànics, s'han pres arreu mesures preventives, particularment a Iugoslàvia i Bulgària, consistentes en la clausura de moltes societats obreres i l'empresonament dels antics secretaris i membres prominents de les dissoltes organitzacions comunistes.

També han sigut víctimes d'aquest furor preventiu els kachaks macedonis que amb motiu de la pasqua mahometana havien devallat de les muntanyes a Qurban Bairam per a ajuntar-se a llurs famílies. Sembla que hi ha hagut una brutal degollina en tot el districte de Galitzia, prop de Mitrovitza, on s'ha emprat l'artilleria contra els que no s'han rendit a discreció.

Segons informacions oficioses de Salònica, aquest fet ha produït gran excitació entre els komiúnists ma-

cedonics, els quals es preparen per a una lluita sèria contra la tirania de Iugoslàvia i Grècia.

Una altra crisi

Pachitch ha dimitit novament. Pot dir-se que el seu govern ha estat en continua crisi des de les eleccions generals verificades en març de 1923. S'aguantava mentre els diputats croates no ocupaven llurs llocs en la Skupchitina (Parlament), però quan una vintena varen decidir-se a éntrrar-hi pel març darrer va perdre la majoria i va dimitir. Un endagament amb els democrates dissidents li va permetre continuar en el poder i quan la totalitat de diputats croates comparegueren a darrers de maig, va suspendre les sessions parlamentàries fins a l'octubre.

Malgrat això no pot governar i demana al rei la dissolució del Parlament i la convocatorià de noves eleccions. El rei està practicant les consultes reglamentàries amb el president de la Skupchitina, Yovanovitch, el cap dels democrates, Duvidovitch, el musulmà, Spaho i el clerical esloveni, Korosec. No havent-hi una majoria suficient per a governar, es probable que es convoquin noves eleccions.

GRECIA — Crisi ministerial

El lector coneixia la precària situació del govern de Papanastasius, el qual, després de una turbulenta sessió de l'Assemblea Nacional que va durar de les set del vespre del dia 20 de Juliol fins a les vuit del matí de l'endemà, fou derrotat per 47 vots de majoria, presentant la dimissió de tot el ministeri al cap provisional de la República, l'almirall Kounduriotis.

Fins ara la crisi no s'ha resolt i sembla que costarà formar un ministeri que conti amb majoria a la Cambra.

CANADÀ.—La llei seca

En les províncies de l'oest s'estan celebrant plebiscits per a determinar si ha d'aplicar-se la prohibició absoluta del tràfec d'alcohol, declarant-se la majoria a favor de la lliga Moderada que preconitza l'adopció del monopoli de la venda per part dels governs locals. Aquest resultat sorpren en gran manera als prohibicionistes que comptaven amb guanyar tot el Canadà a la causa de l'abstinència. S'espera ara el resultat del plebiscit a la província d'Ontario on esperen haver obtingut majoria els prohibicionistes.

Mort d'un notable

El 15 de Juliol va morir a Ottawa (capital del Canadà), a l'edat de 80 anys, Andrew Jenkins, el qual l'any 1889 va passar, montat en una bicicleta, sobre corda extensa damunt les catarates del Niàgara. La glòria recollida en aquella època ja llunyana no l'ha privat d'envellir i de dedicar-se a la tasca modesta de comerciar amb cuiros fins a l'hora de la mort.

Correspondència adtratiminisva

Girona.—M. P. X. — Rebudes 41 ptes.; 29 ptes. paquets insal 39, 5 ptes. de 50 'Companyi', 3 id. de 'L'illana dins el llac' i 4 id. donatius.

Prat de Llobregat.—T. M. — Idem 450 paquets fins al núm. 36. Manquen 0/20.

Hostalric.—L. C. — Idem 650; 250 suscripció trimestre i 4 ptes. donatius.

V. assar de Dalt.—P. F. — Idem 450 suscripció fins a Juliol.

Per a ajudar a JUSTICIA SOCIAL

24.ª llista de quantitats rebudes

Ciutat.—J. P. E., 2 ptes. - C. A., 5 id. - M. R., 10 id. - M. G. V., 10 id. - J. A., 5 id. - M. C., 2 id. - F. M., 15 id. - M. E., 10 id. - S. C., 2 id. - J. L. P. F., 1 id. - A. V., 5 id.

Hostalric.—L. C., 4 ptes.

Girona.—M. P. X., 4 ptes.

Total, 75 ptes.

A tots el nostre agraiment.

Imp. BIBLIOTHEKA.—Reus.

Als amics de "Justícia Social"

Desgrat dels obstacles insuperables de la hora i en moments de col·lectives claudicions, JUSTICIA SOCIAL ha vingut des del primer dia mantenint amb plena dignitat el seu noble ideari.

Amb pocs mesos de vida, JUSTICIA SOCIAL s'ha obert pas per totes les contradicció de la nostra terra, compta arreu amb nuclis entusiastes de lectors convertits en propagadors benemèrits de l'obra redemptora a la qual ens hem consagrat conjuntament, i és avui reconegut per amics i enemics com el primer periòdic d'idees renovadores de Catalunya.

El grup inicial de redactors s'ha anat extenent de dia en dia amb selectes companys de tots els camps de la producció. El cercle de col·laboradors s'extén ja més enllà de les fronteres pàtries, que, pels homes de bona voluntat, la humanitat és una gran família.

Els ideals socialistes que a casa nostra havien estat fins ahir patrimoni d'una reduïda minoria, han eixit, per la nostra veu, a l'aire i a la llum; mouen les disputes de les multituds i agiten les consciències dels homes lliures.

La nostra terra, coneguda només en el món, tràgica i doblement, per les seves manifestacions atàviques de reaccionarisme enferrissat i per les periòdiques convulsions terroristes, assoleix un nou prestigi i una dignitat nova pel ressó mundial que troba la nostra catalana parla. El llenguatge no separa els homes, que la veu de les ànimes superiors té, arreu del món, un mateix accent.

Plè de propicis signes augurals, tenim al davant nostre un demà de possibilitats indefinides.....

Penseu que aquesta fulla destinada als obrers, és redactada per obrers, que, demés de consagra-hi generosament llargues hores de treball extraordinari, han vingut fen, per a mantenir-la, els màxims sacrificis econòmics.

Però no basta el nostre esforç.... Necessitem la cooperació de tots. JUSTICIA SOCIAL no reb cap subvenció de cap institució ni de cap organisme. No pertany a cap empresa ni a cap cenacle. És de tots nosaltres. És el vostre periòdic i a tots us pertoca ajudar-lo i mantenir-lo.

Pot afirmar-se que d'aquí a pocs mesos, per la seva natural expansió, JUSTICIA SOCIAL tindrà assegurada una vida esplendorosa.

Ara li hem d'assegurar tots plegats. Amics, capaciteu-vos de la vostra responsabilitat en aquests moments! Que cada u, en la mesura gran o xica de les seves forces, compleixi amb el seu deure com nosaltres complim amb el nostre.